

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 13.7.2010
COM(2010) 375 окончателен

2010/0208 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Директива 2001/18/ЕО по отношение на възможността на
държавите-членки да ограничават или забраняват отглеждането на ГМО на своя
територия**

{COM(2010) 380 окончателен}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. Контекст на предложението

Европейският съюз (ЕС) е приел всеобхватна правна рамка за разрешението на продукти, които се състоят или са получени от генетично модифицирани организми (ГМО). Разрешителната процедура обхваща използването на ГМО за храна и фуражи, промишлена преработка и отглеждане и на техните производни продукти като храна и фураж.

Разрешителната система на Европейския съюз има за цел да предотвратява неблагоприятното въздействие на ГМО върху човешкото здраве, здравето на животните и върху околната среда, като същевременно създава вътрешен пазар за тези продукти. Разрешението преди пускането на пазара на ГМО е уредено в два законодателни акта, а именно Директива 2001/18/ЕО относно освобождаването в околната среда на ГМО¹ и Регламент (ЕО) № 1829/2003 относно генетично модифицираните храни и фуражи². И в двата законодателни акта се установяват научнообосновани стандарти за оценка на потенциалните рискове за човешкото здраве, здравето на животните и околната среда, а така също и изисквания, свързани с етикетването. Освен това в Регламент (ЕО) № 1830/2003³ се предвиждат правила за проследяването и етикетването на ГМО и за проследяването на храни и фуражи, произведени от ГМО.

В заключенията на Съвета от декември 2008 г. действащата законодателна рамка относно ГМО се преценява като всеобхватна и се подчертава нуждата от по-добро прилагане на съществуващите разпоредби, особено по отношение на отглеждането. Отбелязва се и необходимостта заявленията да продължат да се обработват без необосновани забавяния. През март 2009 г. Съветът отхвърли предложенията на Комисията, в които се настояваше Австрия и Унгария да отменят своите национални предпазни мерки, тъй като според Европейския орган за безопасност на храните (ЕОБХ) предложенията не бяха подкрепени с необходимите научни доказателства, изисквани по силата на законодателството на ЕС. По-късно група, съставена от 13 държави-членки⁴, призова Комисията да изготви предложения, с които се предоставя свобода на държавите-членки да вземат решения относно отглеждането на ГМО⁵.

В насоките за политиките на новата Комисия, очертани през септември 2009 г. от председателя Барозу, принципът на субсидиарност в областта на ГМО се посочва като пример за това, че невинаги е налице добро съотношение между рамката на ЕС и необходимостта от отчитането на многообразието в един Европейски съюз, съставен от 27 държави-членки. Според тези насоки трябва да бъде възможно съчетаването на научнообоснованата разрешителна система на Европейския съюз със свободата за държавите-членки да решават дали желаят да отглеждат генетично модифицирани култури на своя територия или не.

¹ ОВ L 106, 17.4.2001 г., стр. 1.

² ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1.

³ ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 24.

⁴ AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL и SI.

⁵ Съответните дискусии се проведеха на заседанията на Съвета на 2 март, 23 март и 25 юни 2009 г.

Предлаганият регламент допринася за изпълнението на тези насоки, като предоставя правно основание в правната рамка на ЕС относно ГМО, разрешаващо на държавите-членки да ограничават или забраняват на цялата своя територия или в части от нея отглеждането на ГМО, които са били разрешени на равнище ЕС. Тези забрани или ограничения почиват на основания, които са различни от попадащите в обхвата на оценката на риска за околната среда и за човешкото здраве в рамките на разрешителната система на ЕС.

2. Предпочитан вариант и оценка на последиците от него

2.1. Основания за изменението на законодателната рамка на ЕС в сравнение с други варианти

- А. Сега действащата законодателна рамка не отговаря в пълна степен на необходимостта от предоставяне на повече свобода на държавите-членки по въпросите на отглеждането на ГМО, тъй като не им предоставя достатъчно гъвкавост за вземане на решения в сферата на отглеждането на ГМО, след като последните бъдат разрешени на равнище ЕС.

Замяната на препоръката относно съвместното съществуване⁶ с препоръка относно насоките за разработване на национални мерки за съвместно съществуване на генетично модифицирани култури с традиционните и биологичните земеделски култури с цел избягване на случайното наличие на ГМО в тях допълва стъпките, предприети в посока на признаване на потребността на държавите-членки от гъвкавост, за да могат да вземат предвид конкретните земеделски условия на своя територия. При все това обхватът на новата препоръка, който отразява съдържанието на член 26а от Директива 2001/18/ЕО⁷, се отнася само до мерки, предназначени за избягването на случайното наличие на ГМО в други култури, а това предоставя по-ограничени възможности за действие на държавите-членки в сравнение с едно широкообхватно правно изменение.

Някои допълнителни елементи, свързани с рамката на ЕС за разрешения на ГМО, могат да направят възможно отчитането на конкретните условия за отглеждане в държавите-членки. Сред тях са i) вземането предвид, при оценката на риска и спазването на условията за разрешение, на регионалните аспекти или ii) вземането предвид на други меродавни фактори по силата на регламента. При все това тези варианти биха повлияли само върху начина, по който разрешенията на равнище ЕС се приемат. Освен това рамката, в която могат да се прилагат тези елементи, е прекалено ограничителна. Следователно те не биха спомогнали за

⁶ Препоръка на Комисията от 23 юли 2003 г. относно насоки за разработването на национални стратегии и най-добри практики за гарантирането на съвместното съществуване на генетично модифицирани култури с традиционното и биологичното земеделие.

⁷ В съответствие с член 26а, параграф 1 от Директива 2001/18/ЕО „Държавите-членки могат да вземат подходящите мерки, за да избегнат случайното наличие на ГМО в други продукти“.

осъществяването на основната идея на държавите-членки — да се позволи те да вземат решения в областта на отглеждането на ГМО, като вземат предвид своите характерни условия.

Фактът, че понастоящем държавите-членки не разполагат с възможност за преценка в областта на отглеждането на разрешени ГМО, доведе в няколко случая до това държавите-членки да гласуват с оглед на основания, необосновани от научна гледна точка. Някои от тях прибягнаха и до използването на възможните предпазни клаузи или използваха специалната процедура за нотифициране, предвидена в раздела за вътрешния пазар от Договора, като начини за забрана на отглеждането на ГМО на национално равнище.

- Б. Ето защо с цел улесняване на вземането на решения и вземането предвид на всички имащи отношение фактори е необходимо изменение на действащата законодателна рамка на ЕС. Очаква се то да доведе до по-рядкото прибягване на държавите-членки до предпазни клаузи, което според законодателството трябва да се основава само на нови или допълнителни научни доказателства относно риска за здравето и околната среда, породен от даден ГМО. Това би облекчило административната тежест за Комисията и ЕОБХ. Освен това, за да забраняват или ограничават отглеждането на ГМО на своя територия въз основа на съображения, различни от защитата на здравето и околната среда, държавите-членки няма да прибягват до процедурата от член 114, параграф 5 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Същевременно се очаква предложеното изменение да предостави правна сигурност на държавите-членки, които желаят да ограничат или забранят отглеждането на ГМО. И на последно място, то ще допринесе за една по-голяма яснота за заинтересованите страни (напр. земеделски производители, отглеждащи ГМО, биологични култури, традиционни (конвенционални) култури, производители/износители/вносители на семена, животновъди, производители на фураж, потребители и биотехнологични предприятия) по въпросите на отглеждането на ГМО в ЕС и вероятно ще повиши предсказуемостта на процеса на вземане на решения.

2.2. Икономически, социални и екологични последици от предложението

До момента отглеждането на ГМО в ЕС е доста ограничено. Ето защо е трудно да се направи точно количествено измерване *ex ante* на възможните икономически, социални и екологични последици, в случай че на държавите-членки се позволи да вземат решения относно забраната/ограничението на отглеждането.

2.2.1. Икономически последици

Предложението не засяга процеса на ЕС за разрешаване на ГМО и Комисията ще продължи да обработва заявления за отглеждане в

съответствие със съществуващите правила. По тази причина предложението не поражда никакви преки последици за кандидатите. Това се отнася до 17 заявления, които понастоящем се разглеждат за получаване или подновяване на разрешение (предимно за царевица)⁸.

А. Продължаване на съществуващите тенденции — производство в ЕС на генетично модифицирани култури и семена

Въз основа на ограничения към момента опит на ЕС в отглеждането се очаква производството на генетично модифицирани семена и отглеждането на ГМО в ЕС да се осъществяват предимно в държавите-членки, които вече имат опит в отглеждането на своя територия. Различните предвиждания, разработени въз основа на съществуващата законодателна рамка, не внасят яснота относно темпа като цяло, с който може да се развие отглеждането на ГМО в ЕС⁹. Възприемането им от земеделските производители ще бъде резултат от постигнатия компромис между, от една страна, очакваното покачване на производителността или очакваните пазарни възможности и, от друга страна, възможните ограничителни фактори като по-високите цени на генетично модифицираните семена, по-високата продажна цена за генетично немодифицирани култури, възможното отхвърляне от пазара¹⁰ и разходите за мерки, свързани със съвместното съществуване и поемането на отговорност. Решаването на проблема за отделянето им ще бъде по-трудно в региони, където производството на традиционни (конвенционални) семена съжителства с висок дял на генетично модифицираните семена или производството на генетично модифицирани култури.

⁸ 14 за царевица, 1 за соя, 1 за захарно цвекло и 1 за картофи.

⁹ „The economics of adventitious presence thresholds in the EU seed market“ (Икономика на праговете за случайното наличие (на ГМО) на пазара на семена на ЕС), Kalaitzandonakes, Magnier; работен документ, юни 2007 г.

¹⁰ Според Доклада от 2006 г. на Комисията относно прилагането на Регламент (ЕО) №1829/2003 пазарните дялове на ЕС при етикетиранияте като ГМО храни и при етикетиранияте като ГМО фуражи показват различия. Етикетиранияте като ГМО фуражи са предлагани в много по-голяма степен на пазара отколкото етикетиранияте като ГМО храни. Това положение се определя преди всичко от фактори, които не са свързани със законодателната рамка като такава, а с други елементи, включително потребителското търсене, относителната наличност и разходите за различни стоки на световния пазар и политиките на производителите и търговците на храни.

Б. Търговия със генетично модифицирани семена

Настоящото предложение се отнася до свободата на държавите-членки да забраняват/ограничават самото отглеждане на генетично модифицирани сортове, но не и свободната търговия в целия ЕС на разрешени семена от ГМО или внос на такива семена от трети държави, при условие че са разрешени на равнище ЕС.

В. Последстици за други видове производство и оператори/потребители надолу по веригата

По отношение на други видове производство възможността за изключването на ГМО от определени области и групирането на различни производствени вериги може да е от полза за операторите и потребителите на биологични или традиционни продукти и може да намали разходите за отделянето им. Трудно е да се направи оценка на отражението върху крайната цена за потребителя. Все пак се очаква разширяване на избора на потребителите и операторите до три различни видове продукти — биологични, традиционни и генетично модифицирани.

Г. Последстици за административните разходи

Очаква се този вариант да доведе до намаляването на националните предпазни мерки, като по този начин се облекчат административната тежест и съответните процедури за държавите-членки, ЕОБХ или Комисията. От друга страна, той може да доведе до увеличаването на административните разходи за държавите-членки, свързани с усилията им да прилагат евентуалните ограничения или забрани за отглеждане на ГМО. Както и при сегашната ситуация в държавите-членки, където се извършва отглеждането, ще са необходими ресурси за проверки, контрол и мониторинг, особено за провеждането им на място, за да се гарантира, че изискванията, приложими след пускането на пазара, се спазват по необходимия начин.

2.2.2. Социални последици

Тъй като не се предвижда настоящото предложение да доведе до промяна на общата площ за отглеждане, очаква се то да няма значителни последици по отношение на заетостта.

В светлината на един в по-голяма степен национален или регионален подход към отглеждането на ГМО се очаква също увеличаване на участието на обществеността във вземането на решения на национално и регионално равнище, а държавите-членки ще заделят повече средства и време за привличането на обществеността в процеса на вземане на решения. Очаква се да бъдат повдигнати въпроси от социално, икономическо и етично

естество, които да бъдат вземани предвид при съответните решения на национално, регионално или местно равнище.

2.2.3. Последници за околната среда

Потенциалните рискове за здравето и околната среда, пораждани от всеки ГМО, ще продължат да бъдат оценявани от ЕОБХ на равнище ЕС за всеки отделен случай. ЕОБХ ще приема съответните становища, като отчита научните доводи на националните компетентни органи, особено по отношение на регионалните аспекти.

Както и при сегашната ситуация в държавите-членки, където се извършва отглеждането, може да се наложи прибягване до управление на риска и мониторинг на потенциалните последици за околната среда, които се извършват въз основа на съответните оценки на риска. Това може да наложи активното участие на националните/регионалните органи и други мрежи (напр. земеделски производители или научни работници), за да се постигнат възможно най-добрите резултати.

2.3. Заключение

Комисията счита, че изменението на законодателството е необходимо с оглед постигането на правилното съотношение между запазването на системата на ЕС с разрешения, почиващи на научна оценка на рисковете за здравето и околната среда, и необходимостта от предоставянето на свобода на държавите-членки да отчитат специфични национални или местни аспекти, свързани с отглеждането на ГМО. Очаква се този подход да отговори на исканията на няколко държави-членки и да получи обществена подкрепа, като същевременно запазва разрешителната система на ЕС за ГМО и свободното обращение и внос на генетично модифицирани храни, фуражи и семена. Предвижда се също така, че размерът на потенциалните икономически и социални ползи от настоящото предложение вероятно ще превишава по значение потенциалните неудобства.

Може да се окаже по-подходящо държавите-членки да извършват свои собствени оценки на въздействието, за да обосновават на национално/регионално/местно ниво решенията си относно отглеждането на ГМО на своя територия.

3. Правни елементи на предложението

3.1. Съдържание на предложението

Предложението изменя Директива 2001/18/ЕО като въвежда нов член, с който на държавите-членки се позволява да ограничават или забраняват отглеждането на разрешени ГМО на цялата своя територия или на части от нея на основания, различни от основанията, обхванати в оценката на

риска за околната среда в рамките на разрешителната система на ЕС и различни от основанията, отнасящи се до избягването на случайното наличие на ГМО в други продукти.

Изменението ще се прилага по отношение на ГМО, разрешени за отглеждане по реда или на Директива 2001/18/ЕО, или на Регламент (ЕО) № 1829/2003, който също се отнася до заявления за отглеждане, ако засягат ГМО, които са предназначени за използване като изходни материали при по-нататъшното производство на храна и фураж. То ще се прилага и по отношение на отглеждането на всички сортове семена и посадъчен материал, пуснати на пазара съгласно съответното законодателство на ЕС¹¹.

Свободата, която се предоставя на държавите-членки, се отнася единствено до самото отглеждане, но не и до пускането на пазара и вноса на разрешени генетично модифицирани семена, които трябва да продължат да бъдат неограничавани в рамките на вътрешния пазар и съобразно съответните международни задължения на Съюза. В предложението се определят две групи условия, чието спазване от държавите-членки е задължително, за да могат да предприемат мерки:

1. Тъй като оценката на безопасността на ГМО за човешкото здраве и здравето на животните, както и за околната среда, се извършва на равнище ЕС, по силата на съществуващата правна рамка когато държавите-членки имат сериозни основания да считат, че разрешен продукт може да представлява сериозен риск за здравето или околната среда, те могат да прибегват до специалните процедури, свързани с предпазната клауза от Директива 2001/18/ЕО (член 23) или със спешните мерки, предвидени в Регламент (ЕО) № 1829/2003 (член 34). По тази причина в предложението се предвижда, че освен при тези специални процедури, държавите-членки не могат да се позовават на основания, свързани със защитата на здравето и околната среда, за да обосновават национална забрана за отглеждането на ГМО. Това условие има за цел да запази научнообоснованата разрешителна система, предвидена в законодателството на ЕС.
2. Следователно държавите-членки могат да се позовават на основания (различни от попадащите в обхвата на оценката на риска за околната среда в рамките на разрешителната система на ЕС), за да ограничават или забраняват отглеждането на ГМО на своя територия. Предприетите от държавите-членки мерки трябва да са в съответствие с Договора за Европейския съюз (ДЕС) и Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), особено по отношение на принципа за недискриминация между национални и ненационални продукти и разпоредбите за количествените ограничения на търговията между държавите-членки (членове 34 и 36 от ДФЕС). И на последно място, те трябва да са съвместими с

¹¹ Директиви 2002/53/ЕО и 2002/55/ЕО.

международните задължения на ЕС, и особено установените в рамките на Световната търговска организация (СТО).

3.2. Избор на инструмент

Предложението е под формата на регламент, дори и да изменя директива.

Причината за този избор е, че настоящото предложение е с общо приложение, задължително е в своята цялост и се прилага пряко във всички държави-членки. Освен това по същество то не съдържа никаква разпоредба, която би налагала транспониране, тъй като само предоставя на държавите-членки правно основание за приемането на мерки.

3.3. Принцип на субсидиарност и пропорционалност

3.3.1. Съвместимост на предложението с принципа на субсидиарност.

В съответствие с член 5, параграф 3 от ДЕС по силата на принципа на субсидиарност в областите, които не попадат в неговата изключителна компетентност, Съюзът действа само ако и доколкото целите на предвиденото действие не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите-членки, както на централно, така и на регионално и местно равнище, а поради обхвата или последиците от предвиденото действие могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза.

Според член 2, параграф 2 от ДФЕС когато Договорите предоставят на Съюза компетентност, споделена с държавите-членки в определена област, Съюзът и държавите-членки могат да законодателстват и да приемат правно обвързващи актове в тази област. В съответствие с последното изречение от тази разпоредба държавите-членки упражняват отново своята компетентност, доколкото Съюзът е решил да спре да упражнява своята.

Сега действащата правна рамка на ЕС в пълна степен хармонизира отглеждането на ГМО. По този начин на държавите-членки е разрешено да приемат мотивирани мерки, с които се ограничава или забранява отглеждането на ГМО само при условията, определени в тази правна рамка (предимно разпоредби за предпазни клаузи и спешни мерки, когато е установен сериозен риск за здравето и околната среда, и член 26а от Директива 2001/18/ЕО за избягването на случайното наличие на ГМО в други продукти).

Опитът обаче показва, че отглеждането на ГМО е въпрос, на който държавите-членки обръщат в значителна степен сериозно внимание, както на централно ниво, така и на регионално и местно ниво. Той е тясно свързан с използването на земята и изискванията за местни земеделски обекти, отделните производствени вериги и търсенето на потребителите. За разлика от оценката на безопасността на ГМО, чиито принципи са общи за целия ЕС, или от въпроси, свързани с вноса и търговията с ГМО, които трябва да продължат да бъдат регулирани на равнище ЕС, за отглеждането на ГМО се признава, че

е въпрос със сериозно местно/регионално измерение. Ето защо националното, регионалното и местното ниво на вземане на решения се считат за най-подходящите форуми, които да се занимаят с особеностите на отглеждането на ГМО.

В съответствие с принципа на субсидиарност и с оглед прилагането на последното изречение от член 5, параграф 3 от ДЕС държавите-членки следва да разполагат с възможността да си запазят правото да приемат правила относно отглеждането на дадено ГМО на своя територия след законното му пускане на пазара на ЕС, при условие че тези мерки не засягат пускането на пазара и вноса и са в съответствие с Договорите и международните ангажименти на ЕС, и особено задълженията в рамките на СТО.

3.3.2. Съвместимост на предложението с принципа на пропорционалност

В съответствие с член 5, параграф 4 от ДЕС по силата на принципа на пропорционалност съдържанието и формата на дейност на Съюза не надхвърлят необходимото за постигане на целите на Договорите.

Съдържанието на дейността на Съюза според предложението е ограничено до позволяването на държавите-членки да приемат обосновани мерки относно отглеждането на ГМО. В съответствие с ограниченията в предложението (и по-специално, че националните мерки, предприемани от държавите-членки, не почиват на основания, попадащи в обхвата на оценката на риска за околната среда в рамките на разрешителната система на ЕС, и спазват Договорите и съответните международни задължения) то не следва да пречи на ЕС да постига целите на Договорите. Мерките, приемани от държавите-членки, може да се отнасят само до отглеждането на ГМО, но не и до свободното обращение и вноса на генетично модифицирани семена и посадъчен материал — като продукти или съставка на продукти, и реколтата от тях.

Освен това не се очаква възникването на допълнителни разходи за участващите заинтересовани страни (като биотехнологични дружества или земеделски производители) и потребителите в сравнение със сегашната ситуация. На някои държави-членки може да се наложи да заделят допълнителни средства за административни цели, за да посрещнат евентуално увеличената необходимост от проверки и контрол, като обаче не се очаква тези разходи да бъдат прекомерни или неоправдани. Допълнителните икономически, социални и екологични последици, изложени по-горе, сочат, че няма да бъдат създадени прекомерна тежест, разходи или неудобства за операторите, потребителите или който и да е от участниците в сравнение със сегашната ситуация.

4. Отражение върху бюджета

Настоящото предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета няма финансово отражение върху бюджета на Съюза.

Настоящото предложение няма да окаже въздействие върху малките и средните предприятия, което да се различава от въздействието на сегашната ситуация.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Директива 2001/18/ЕО по отношение на възможността на държавите-членки да ограничават или забраняват отглеждането на ГМО на своя територия

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 [...] от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹²,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите¹³,

след предаване на предложението на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура¹⁴,

като имат предвид, че:

- (1) Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 г. относно съзнателното освобождаване на генетично модифицирани организми в околната среда и за отмяна на Директива 90/220/ЕИО на Съвета¹⁵ и Регламент (ЕО) № 1829/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 22 септември 2003 г. относно генетично модифицираните храни и фуражи¹⁶ определят всеобхватна правна рамка за разрешение на генетично модифицирани организми (ГМО), която е приложима в пълна степен за ГМО под формата на семена или друг посадъчен материал, по отношение на отглеждането им в целия ЕС (наричани за краткост „ГМО, предназначени за отглеждане“).
- (2) По силата на тези законодателни актове ГМО, предназначени за отглеждане, се подлагат на отделна оценка на риска, преди да бъдат разрешени за пускане на пазара на Съюза. Целта на тази разрешителна процедура е да гарантира високо ниво на защита на човешкия живот и здраве, здравето и благосъстоянието на

¹² ОВ С, г., стр. .

¹³ ОВ С, г., стр. .

¹⁴ ОВ С, г., стр. .

¹⁵ ОВ L 106, 17.4.2001 г., стр. 1.

¹⁶ ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1.

животните, интересите на околната среда и потребителите, като гарантира ефективното функциониране на вътрешния пазар.

- (3) В допълнение към разрешението за пускане на пазара генетично модифицираните сортове трябва също да отговарят на изискванията на законодателството на ЕС относно търговията със семена и посадъчен материал, определени по-специално в Директива 66/401/ЕИО на Съвета от 14 юни 1966 г. относно търговията със семена от фуражни култури¹⁷, Директива 66/402/ЕИО на Съвета от 14 юни 1966 г. относно търговията със семена от зърнени култури, Директива 2002/53/ЕО на Съвета от 13 юни 2002 г. относно общия каталог на сортовете от земеделски растителни видове¹⁸, Директива 2002/54/ЕО на Съвета от 13 юни 2002 г. относно търговията със семена от цвекло¹⁹, Директива 2002/55/ЕО на Съвета от 13 юни 2002 г. относно търговията със семена от зеленчукови култури²⁰, Директива 2002/56/ЕО на Съвета от 13 юни 2002 г. относно търговията с посадъчен материал от картофи²¹, Директива 2002/57/ЕО на Съвета от 13 юни 2002 г. относно търговията със семена от маслодайни и влакнодайни култури²², Директива 68/193/ЕИО на Съвета от 9 април 1968 г. относно търговията с материал за вегетативно размножаване на лози²³, Директива 98/56/ЕО на Съвета от 20 юли 1998 г. относно търговията с посадъчен материал на декоративни растения²⁴, Директива 1999/105/ЕО на Съвета от 22 декември 1999 г. относно търговията с горски репродуктивен материал²⁵ и Директива 2008/90/ЕО на Съвета от 29 септември 2008 г. относно предлагането на пазара на посадъчен материал от овощни растения и на овощни растения, предназначени за производство на плодове²⁶. Сред тях директиви 2002/53/ЕО и 2002/55/ЕО съдържат разпоредби, които позволяват на държавите-членки да забраняват, при определени ясно формулирани условия, употребата на сорт на цялата своя територия или на части от нея или да поставят подходящи условия за отглеждането на даден сорт.
- (4) Когато даден ГМО е разрешен за отглеждане в съответствие със законодателната рамка на ЕС относно ГМО и по отношение на сорта, който ще се пусне на пазара, отговаря на изискванията на законодателството на ЕС относно търговията със семена и посадъчен материал, на държавите-членки не се разрешава да забраняват, ограничават или възпрепятстват свободното му обращение на своя територия, освен при условията, определени в законодателството на ЕС.
- (5) Опитът показва, че отглеждането на ГМО е въпрос, на който държавите-членки обръщат в значителна степен сериозно внимание, както на централно ниво, така и на регионално и местно ниво. За разлика от въпросите, свързани с пускането на пазара и вноса на ГМО, които трябва да продължат да бъдат регулирани на

¹⁷ ОВ L 125, 11.7.1966 г., стр. 2298.

¹⁸ ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 1.

¹⁹ ОВ L 193, 20.7.2002 г., стр. 12.

²⁰ ОВ L 193, 20.7.2002 г., стр. 33.

²¹ ОВ L 193, 20.7.2002 г., стр. 60.

²² ОВ L 193, 20.7.2002 г., стр. 74.

²³ ОВ L 93, 17.4.1968 г., стр. 15.

²⁴ ОВ L 226, 13.8.1998 г., стр. 16.

²⁵ ОВ L 11, 15.1.2000 г., стр. 17.

²⁶ ОВ L 267, 8.1.2008 г., стр. 8.

равнище ЕС с цел закрила на вътрешния пазар, за отглеждането на ГМО се признава, че е въпрос със сериозно местно/регионално измерение. В съответствие с член 2, параграф 2 от ДФЕС държавите-членки следва да разполагат с възможността да приемат правила относно отглеждането на ГМО на своя територия след законното му разрешение за пускане на пазара на ЕС.

- (6) Във връзка с това е целесъобразно в съответствие с принципа на субсидиарност на държавите-членки да бъде предоставена по-голяма свобода за вземане на решения относно това дали желаят или не на тяхната територия да се отглеждат генетично модифицирани култури, без да се променя разрешителната система на Съюза за ГМО и независимо от мерките, които държавите-членки имат право да предприемат в съответствие с член 26а от Директива 2001/18/ЕО за избягване на случайното наличие на ГМО в други продукти.
- (7) Следователно на държавите-членки следва да се разреши да приемат мерки за ограничаването или забраната на отглеждането на всички или конкретни ГМО на цялата своя територия или на части от нея и съответно да изменят тези мерки както считат за целесъобразно на всеки етап от процеса на разрешаване, подновяване или изтегляне от пазара на съответните ГМО. Това следва също да се прилага и по отношение на генетично модифицирани семена и посадъчен материал, пуснати на пазара съгласно съответното законодателство за търговия със семена и посадъчен материал, и по-специално в съответствие с директиви 2002/53/ЕО и 2002/55/ЕО. Мерките следва да се отнасят само до отглеждането на ГМО, но не и до свободното му обращение и вноса на генетично модифицирани семена и посадъчен материал като продукти или съставка на продукти, и реколтата от тях. По същия начин те не следва да засягат отглеждането на сортове семена и посадъчен материал, които не са генетично модифицирани и в които е установено наличието на случайни или технически неизбежни следи от разрешени в ЕС ГМО.
- (8) В съответствие с правната рамка за разрешаване на ГМО нивото на защита на човешкото здраве и здравето на животните и на околната среда, за което е взето решение на равнище ЕС, не може да бъде преразгледано от дадена държава-членка и този факт не трябва да се променя. Държавите-членки обаче могат да приемат мерки за ограничаването или забраната на отглеждането на всички или конкретни ГМО на цялата своя територия или на части от нея на основания, свързани с обществения интерес, които са различни от уредените в хармонизираните правила на ЕС, предвиждащи процедури за отчитане на рисковете, които могат да бъдат породени за здравето и околната среда от ГМО, предназначени за отглеждане. Освен това тези мерки трябва да са в съответствие с Договорите, особено по отношение на принципа за недискриминация между национални и ненационални продукти, и с членове 34 и 36 от Договора за функционирането на ЕС, както и със съответните международни задължения на Съюза, особено в контекста на Световната търговска организация.
- (9) Предвид принципа на субсидиарност целта на настоящия регламент не е да хармонизира условията за отглеждане в държавите-членки, а да предостави свобода на държавите-членки да се позовават на основания, които са различни от научната оценка на рисковете за здравето и околната среда, за да забраняват отглеждането на ГМО на своя територия. Освен това една от целите на Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998

година за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти²⁷, а именно да се позволи на Комисията да приема задължителни актове на равнище ЕС, няма да бъде постигната при съществуването, по силата на посочената директива, на систематично нотифициране относно мерките, предприети от държавите-членки. Освен това тъй като мерките, които държавите-членки могат да приемат по реда на настоящия регламент, не могат да се отнасят до пускането на ГМО на пазара и така условията за пускането на разрешени по силата на съществуващото законодателство ГМО на пазара не се променят, системата за нотифициране по силата на Директива 98/34/ЕО изглежда не е най-подходящото средство за получаване на информация от Комисията. Ето защо чрез дерогация Директива 98/34/ЕО следва да не се прилага. Една по-опростена система за нотифициране на националните мерки преди тяхното приемане би представлявала по-подходящо средство за това Комисията да бъде информирана относно тези мерки. С цел поддържане на информираността мерките, които държавите-членки възнамеряват да приемат, следва да бъдат съобщени заедно с мотивите за тях на Комисията и на другите държави-членки един месец преди приемането им.

- (10) В член 7, параграф 8 и член 19, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 1829/2003 се предвижда, че препоръките, направени в части А и Г от Директива 2001/18/ЕО за ГМО, разрешени в съответствие с част В от посочената директива, се считат за еднакво приложими за ГМО, разрешени в съответствие с настоящия регламент. Съответно мерки, приети от държавите-членки по реда на настоящия регламент, следва да се прилагат също и за ГМО, разрешени по реда на Регламент (ЕО) № 1829/2003.

- (11) Поради това Директива 2001/18/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1
Изменение на Директива 2001/18/ЕО

В Директива 2001/18/ЕО се въвежда следният член, считано от датата на влизането в сила на настоящия регламент:

„Член 26б
Отглеждане

Държавите-членки могат да приемат мерки за ограничаване или забрана на отглеждането на всички или конкретни ГМО, разрешени в съответствие с Част В от настоящата директива или Регламент (ЕО) № 1829/2003 и състоящи се от генетично модифицирани сортове, пуснати на пазара в съответствие със съответното законодателство на ЕС за търговия със семена и посадъчен материал, на цялата своя територия или на части от нея, при условие че:

²⁷ ОВ L 204, 21.7.1998 г., стр. 37.

- а) тези мерки почиват на основания, които са различни от попадащите в обхвата на оценката на неблагоприятните последици за здравето и околната среда, които могат да възникнат от съзнателното освобождаване на ГМО в околната среда или пускането им на пазара;

както и

- б) те са в съответствие с Договорите.

Чрез дерогация от Директива 98/34/ЕО и с цел поддържане на информираността държавите-членки, които възнамеряват да приемат обосновани мерки по силата на настоящия член, следва да уведомят за тях другите държави-членки и Комисията един месец преди приемането им.

Член 2 **Влизане в сила**

Настоящият регламент влиза в сила на [...] ден след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко в държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател